

OBRATLOVCI NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE LICHNICE - KAŇKOVY HORY

Vertebrates of the Lichnice-Kaňkovy hory National Nature Reserve

František Bárta

1. ÚVOD

Národní přírodní rezervace Lichnice - Kaňkovy hory vznikla 1. června 1992 spojením a přehlášením dvou sousedních chráněných území, na základě Zákona ČNR č. 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

Národní přírodní rezervace (dále jen NPR) Lichnice - Kaňkovy hory (dále jen LKH) patří ke skvostům nejen mezi lesními rezervacemi CHKO Železné hory, ale celého bývalého Vč. kraje. Posláním obou částí je ochrana přírodních nebo přírodě blízkých lesních společenstev. Sám název pak vystihuje i rozdílnost obou částí NPR. Geomorfologická a fytoceologická pestrost se odrazila i v bohatství zoologickém.

Předmětem průzkumu, který v NPR a nejbližším okolí probíhal v letech 1989 až 1994, byli obratlovci.

Pro území bývalé Státní přírodní rezervace zpracoval zoologický inventarizační průzkum RYBÁŘ (1976).

Komplexní průzkum obratlovců byl shrnut v inventarizačním průzkumu LKH (BÁRTA 1994), který se do značné míry stal podkladem pro sepsání tohoto příspěvku, který je obohacen o výsledky roku 1994.

Z obratlovců byli v minulosti na území LKH sledováni ptáci (FRANCOVÁ 1989, 1990, BÁRTA 1990, 1991), savci (BÁRTA et REJL 1991, 1994) a obojživelníci (BÁRTA 1993).

Celé území NPR LKH je od 1. května 1991 součástí chráněné krajinné oblasti Železné hory.

2. POPIS SLEDOVANÉHO ÚZEMÍ

Sledované území, leží v západní části CHKO Železné hory, přibližně v polovině západního hřebene Železných hor. Celková rozloha sledovaného území je asi 400 ha. Z této rozlohy patří 374 ha vlastní NPR LKH. Při okraji plochy leží přírodní památka Obůrka (dále jen PP) o rozloze 0,6 ha.

Hlavní důvody k rozšíření sledované plochy mimo vlastní NPR:

1. Ucelenost lesních komplexů.
2. Zachycení okrajového efektu dvou rozdílných biotopů.
3. Potravní základna pro některé druhy je mimo vlastní les.
4. Potulky některých druhů mimo vlastní NPR.

Nadmořská výška sledovaného území je od 305 (PP Obůrka) do 557 metrů (vrchol Kaňkových hor).

Celá oblast patří do oblasti mírně teplé (VESECKÝ et al. 1958).

Geologické podloží je tvořeno horninami Ohebského krystalinika, při západním okraji pak s překryvem usazenin křída (opuky a slínovce Dlouhé meze). Tento přechod kyselých a zásaditých hornin se na druhovém spektru obratlovců výrazně neodráží.

Vodstvo tvoří potoky ve vlatní NPR LKH, a mimo pak v PP Obůrka dva malé rybníčky. Z potoků je nejznámější Zlatý potok a Lovětínský potok. Velký význam pro četné druhy pak mají drobné pramenné stružky, sloužící za napajedla.

Lesní společenstva jsou pestřejší v části Lichnice, kde vedle reliktních borů a zbytků olšin u potoků, nalezneme i suťové lesy a bučiny se zastoupením javoru kleny, jedle a vtroušeně i smrku, který však v posledních letech vlivem kůrovcového požeru ubývá. V této části sledované plochy je i pestřejší bylinné patro, na které mají vliv i geomorfologické podmínky od suchých strmých skal, přes holé, zarostlé a vlhké suti, až po náplavy v nivách Zlatého potoka.

Lesní porost Kaňkových hor tvoří především bučiny, v severozápadní části pak habry, v nižších partiích s příměsí dubu. Ve směru na Počátky a Skalku lemují vlastní jádro bučin smrčiny.

Bližší popis obsahuje rezervační kniha a v ní založené odborné inventarizace NPR.

Z nelesních biotopů stojí za zmínku svahy hradní zříceniny, kde se vyskytují některé druhy teplomilnější fauny, a vlastní PP Obůrka s nejbližím okolím, kde porosty keřů v podzimním a zimním období slouží jako potravinová základna pro četné synantropní i lesní druhy.

3. METODIKA

Zoologický soupis s komentářem k výskytu jednotlivých druhů je proveden na základě terénního průzkumu NPR LKH a nejbližšího okolí od 1. ledna 1989 do 31. prosince 1994. Lokalita byla opakovaně mnohokrát v průběhu sledování navštívena. Většinou nebyla sledována celá plocha, ale jen její část. V letech 1990 a 1991 byl částí NPR LKH veden bodový trasekt určený ke zjištění ptáků.

Metody sledování použité pro jednotlivé skupiny živočichů jsou běžnými metodami užívanými při terénních průzkumech. Ke sledování bylo použito následujících metod:

Kruhoústí (*Cyclostomata*) - metodou běžného sledování drobných toků a sedimentů v nich, nebyl žádný zástupce nalezen.

Ryby (*Pisces*) - základem pro zoologický průzkum se staly údaje poskytnuté členy ČRS, doplněné o vlastní nálezy. Vzhledem k mnoha nedostatkům, není však výčet ryb uváděn.

Obojživelníci (*Amphibia*) a **plazi** (*Reptilia*) - druhy byly zjišťovány vizuální a akustickou metodou.

Ptáci (*Aves*) - ke zjišťování jednotlivých druhů bylo použito vizuální metody s využitím dalekohledu 7x50, resp. 12x50, akustické metody a opakovaně i odchytu do sítí.

Savci (*Mammalia*) - u velkých druhů bylo použito vizuální metody. U ostatních druhů pocházejí údaje z odchytu, pozorování, nálezu uhynulých jedinců a informací členů MS.

Charakteristika výskytu je udávána slovně s využitím třístupňové škály početnosti: vzácný, běžný, velmi hojný (např. RYBÁŘ 1977). U druhů chráněných dle Vyhlášky 395/92 Sb. je uvedena značka § a stupeň ochrany: **K** - kriticky ohrožený, **S** - silně ohrožený, **O** - ohrožený druh.

4. VÝSLEDKY

4.1. Obojživelníci (*Amphibia*)

Mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*) - přímo v Lovětínské roklí se druh rozmnožuje. Běžný, § S.

Čolci se pravidelně rozmnožují v rybníčku u Žižkova dubu.

Čolek horský (*Triturus alpestris*). Vzácný, § S.

Čolek obecný (*Tritururs vulgaris*). Vzácný, § S.

Čolek velký (*Triturus cristatus*). Vzácný, § K.

Skokan hnědý (*Rana temporaria*) se v tůních Zlatého potoka pravidelně rozmnožuje. Běžný.

Skokan štíhlý (*Rana dalmatina*) nalezen 18. srpna 1994 pouze jediný dospělý jedinec. Vzácný, § S.

Ropucha obecná (*Bufo bufo*) žije roztroušeně v celém území s rozmnožováním v Dolním Pekelském rybníce. Běžný, § O.

Rosnička zelená (*Hyla arborea*) se vyskytuje na západním okraji sledovaného území. Vzácný, § S.

4.2. Plazi (*Reptilia*)

Ještěrka obecná (*Lacerta agilis*) zjištěná u Třemošnice, Závratce a Nouzova. Vzácny, § S.

Ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*) zjištěna ve vyšších partiích sledovaného území u Rudova a Podhrádí. Vzácny, § S.

Slepýš křehký (*Anguis fragilis*) výskyt při okrajích sledovaného území. Vzácny.

Užovka obojková (*Natrix natrix*) výskyt v blízkosti vod u Nouzova a Třemošnice. Vzácny, § O.

4.3. Ptáci (*Aves*)

Ptáci tvoří dominantní složku obratlovců. Vzhledem k pestrým geomorfologickým a vegetačním poměrům je i výčet ptáčích druhů relativně vysoký.

Volavka popelavá (*Ardea cinerea*) - opakovaně byl zaznamenán noční projev hlasu za přeletu nad územím. Vzácny.

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*) - pravidelně se objevuje jako přeletující. Vzácny, § O.

Čáp černý (*Ciconia nigra*) - patří k druhům, které do lokality zaletují za potravou (2x Lovětínský potok). Vzácny, § S.

Labuť velká (*Cygnus olor*) - sporadicky hnízdí nedaleko sledovaného území a pravidelně přeletuje nad územím. Vzácny.

Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*) - zaletuje do území na Zlatý potok. Vzácny.

Krahujec obecný (*Accipiter nisus*) - patří k druhům s celoročním výskytem. V území předpokládám hnízdění 2 - 3 párů. Vzácny, § S.

Jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*) - celoroční výskyt druhu s odhadem jednoho hnízdního páru. Vzácny, § O.

Včelojed lesní (*Pernis apivorus*) - patří k druhům s občasným výskytem. V roce 1993 předpoklad hnízdění jednoho páru. Vzácny, § S.

Káně lesní (*Buteo buteo*) - druh a celoročním výskytem a pravidelným hnízděním v počtu 3 - 4 párů. Běžný.

Poštolka obecná (*Falco tinnunculus*) - ve sledovaném území zřejmě hnízdí 1 - 2 páry ve stromových hnízdech. V širším okolí je to nejpočetnější hnízdící dravec (Třemošnice 3 - 4 páry). Běžný.

Koroptev polní (*Perdix perdix*) - ve sledovaném území se pravidelně nevyskytuje. V širším okolí jsou 3 lokality s výskytem tohoto druhu. Vzácny, § O.

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*) v území se druh nevyskytuje. U Počátek byly v roce 1993 pozorovány kuřátka. Na západních svazích

mezi Běstvinou a Lhůtou se v letech 1993 a 1994 ozývali samečci na dvou lokalitách. Vzácny, § S.

Bažant polní (*Phasianus colchicus*) je druh s pravidelným, i když nehnízdícím výskytem. Vzácny.

Lyska černá (*Fulica atra*) - sice se v území nevyskytuje, ale byla zjištěna jako potrava na hnízdě výra velkého. Vzácny.

Sluka lesní (*Scolopax rusticola*) - v území s největší pravděpodobností nehnízdí, ale přeletuje. Pravidelný tok 2 - 4 samců je pozorován u Rudova. Vzácny, § O.

Hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*) - pravidelně hnízdí v počtu 4 - 6 párů. Běžný.

Hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*) - v území nehnízdí, ale pravidelně zaletuje (Obůrka, Podhrádí). Běžný.

Holub hřivňáč (*Columba palumbus*) patří k hnízdícím druhům v počtu cca 6 - 8 párů. Běžný.

Holub doupuňák (*Columba oenas*) - hnízdí druh především v části Kaňkovy hory v počtu 6 - 8 párů v celém sledovaném území. Běžný, § S.

Kukačka obecná (*Cuculus canorus*) - pravidelně se vyskytující druh, v počtu 1 - 2 samců. Vzácny.

Sova pálená (*Tyto alba*) se přímo v území pravidelně nevyskytuje, nejbližší pravidelný výskyt s předpokládaným hnízděním je v Závratici. Vzácny, § S.

Pušík obecný (*Strix aluco*) - nejhojnější sova ve sledovaném území v počtu 3 - 4 párů. Běžný.

Kalous ušatý (*Asio otus*) - zjištěn pouze na dvou místech (Na Župandě a u Podhrádí). Vzácny.

Výr velký (*Bubo bubo*) - pravidelně hnízdící druh v počtu 1 - 2 párů. V roce 1994 hnízdění neúspěšné. Vzácny, § O.

Rorýs obecný (*Apus apus*) ve sledovaném území nehnízdí, ale pravidelně obletuje zříceniny hradu Lichnice. Běžný, § O.

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*) - v území nehnízdí, ale loví a migruje v povodí Zlatého potoka. Nejbližší hnízdiště je u Horního Pekelského rybníka (1994). Vzácny, § S.

Žluna zelená (*Picus viridis*) - v území se pravidelně vyskytuje a hnízdí v počtu 1 páru. Vzácny.

Strakapoud velký (*Dendrocopus major*) - nejpočetnější zástupce šplhavců. Hnízdí v počtu 8 - 10 párů. Běžný.

Strakapoud prostřední (*Dendrocopus medius*) hnízdí v počtu 1 - 2 páry. Vzácny, § O.

Strakapoud malý (*Dendrocopus minor*) ve sledovaném území zji-

štěn při zimní potulce a odchycen na napajedle u sv.Jána. Vzácný.

Datel černý (*Dryocopus martius*) - v území pravidelně hnízdí 2 - 3 páry. Vzácný.

Skřivan polní (*Alauda arvensis*) - pravidelně hnízdí v blízkosti sledovaného území. Vzácný.

Skřivan lesní (*Lullula arborea*) - hnízdí přímo v území v počtu 1 - 2 párů. Hlasové projevy zaznamenány u Rudova a Počátek. Vzácný, § S.

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*) - patří k druhům s pravidelnými přelety nad územím. Vzácný, § O.

Jiříčka obecná (*Delichon urbica*) - stejně jako druh předešlý patří k pravidelně zaletujícím druhům. Vzácný.

Lejsek šedý (*Muscicapa striata*) - hnízdí v těsné blízkosti sledovaného území a zaletuje do něho za potravou a na napajedla. Vzácný, § O.

Lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*) - druh hnízdící v počtu 3 - 5 párů. Běžný.

Lejsek malý (*Ficedula parva*) - opakovaně zaznamenávány projevy sameců v oblasti Kaňkových hor. V roce 1993 odchycena samice s hnízdní nažinou a vzletné mládě. Počet hnízdních párů odhaduji na 3 až 5. Vzácný, § S.

Drozd zpěvný (*Turdus philomelos*) - patří k hojně hnízdícím druhům v celém území. Velmi hojný.

Kos černý (*Turdus merula*) - patří k hojně hnízdícím druhům v celém sledovaném území. Velmi hojný.

Drozd kvíčala (*Turdus pilaris*) - řídce v území hnízdí v počtu 3 - 4 párů. Vzácný.

Drozd brávník (*Turdus viscivorus*) - vzácný druh vázaný na výskyt jehličnatých stromů. V zimě 1993/94 zaznamenáno zimování. Běžný.

Červenka obecná (*Erithacus rubecula*) - hojně hnízdící druh. Velmi hojný.

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*) - hnízdění v území je výjimečné, je však pravidelně zjišťován jako zatoulanec z okolí (Podhradí) nebo za tahu. Vzácný.

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*) hnízdí pouze na zřícenině hradu Lichnice v jednom páru. Pravidelně však na napajedla zaletují jedinci z okolí (Podhradí, Obůrka). Běžný.

Pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*) je nejpočetněji hnízdící druh pěnice, především v okrajových, přechodných částech NPR LKH. Velmi hojný.

Pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*) v hnízdním období je vázána především na jihozápadní okraj sledované plochy. Běžný.

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*) vyskytuje se především na jihozápadní straně sledovaného území. Běžný.

Pěnice slavíková (*Sylvia borin*) je svým výskytem vázána na okrajové partie sledovaného území. Běžný.

Sedmhlásek hajní (*Hippolais icterina*) v území pravidelně hnízdí 4-6 párů. Běžný.

Budníček menší (*Phylloscopus collybita*) - patří k dominantním hnízdním druhům ve sledovaném území. Velmi hojný.

Budníček větší (*Phylloscopus trochillus*) je vzácnějším příbuzným předešlého druhu. Běžný.

Budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*) patří k nejvzácnějším druhům budničků. Ve sledovaném území hnízdí 2-3 páry, především v části Lichnice. Vzácný.

Králíček obecný (*Regulus regulus*) pravidelně, celoročně se vyskytující, hnízdící druh. Hnízdí především v části Lichnice a na severovýchodní straně Kaňkových hor. Běžný.

Králíček ohnivý (*Regulus ingicapillus*) je mnohem vzácnější než druh předešlý. V území zjišťován pravidelně. Odhaduji 5-6 hnízdních párů. Vzácný.

Střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*) s celoročním výskytem. V období hnízdění upřednostňuje blízkost vody (Obúrka, Zlatý a Lovětínský potok, či jednotlivá prameniště). Běžný.

Skorec vodní (*Cinclus cinclus*) - pravidelně hnízdí v počtu 2-3 párů v povodí Zlatého potoka. Ze zajímavých kontrolních odchytů stojí za zmínku samice kroužkovaná v Polsku. Mládě kroužkované v Třemošnici bylo o 2 měsíce později zastíženo v povodí Struhy ve Valech u Přelouče. Běžný.

Pěvuška modrá (*Prunella modularis*) - patří k pravidelným i když méně hojným druhům s hnízdním výskytem. Běžný.

Konipas bílý (*Motacilla alba*) se vyskytuje při okrajích sledované plochy v návaznosti na hnízdní příležitosti (Podhrádí, Třemošnice). Běžný.

Konipas horský (*Motacilla cinerea*) patří k pravidelným hnízdním druhům při obou tocích. Běžný.

Linduška lesní (*Anthus trivialis*) patří k vzácněji zastíženým druhům. V území zřejmě hnízdí 3-4 páry. Běžný.

Tuhýk obecný (*Lanius collurio*) hnízdí při okrajích sledovaného území v počtu 1-2 párů. Vzácný, § O.

Tuhýk šedý (*Lanius excubitor*) se jako zimní host vyskytuje pravidelně při okrajích sledované lokality mezi Třemošnicí a Běstvinou. Vzácný, § O.

Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*) byl jako zimní host zjištěn v počtu 4 kusů v zimě 1991-92 v místech PP Obůrka. Vzácný, § O.

Šoupálek dlouhoprstý (*Certhia brachydactyla*) vyskytuje se celý rok v celém sledovaném území. Běžný.

Šoupálek krátkoprstý (*Certhia certhia*) byl zaznamenán pouze 1x v období hnízdění u Podhrádí. Vzácný.

Brlhík lesní (*Sitta europaea*) patří spolu s několika dalšími druhy k nejpočetnějším hnízdičům ve sledovaném území a celoročním výskytem. Velmi hojný.

Sýkora koňadra (*Parus major*) se vyskytuje celoročně v celém sledovaném území. Patří mezi dominantní druh i v době hnízdění. Velmi hojný.

Sýkora modřinka (*Parus caeruleus*) - je početným druhem, s celoročním, hnízdním výskytem ve sledovaném území. Velmi hojný.

Sýkora úhelniček (*Parus ater*) - je typickým lesním druhem, který v NPR LKH hnízdí. Velmi hojný.

Sýkora parukářka (*Parus cristatus*) - vzácnější než druh předešlý. Běžný.

Sýkora babka (*Parus palustris*) patří k nejvzácnějším sýkorám v území. Je zjišťována pravidelně, ale v počtu 2-3 párů. Vzácný.

Sýkora lužní (*Parus atricapillus*) je hojnější než druh předešlý, ale vyhýbá se bukovým porostům Kaňkových hor. Běžný.

Mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*) se vyskytuje po celý rok. Při odchycích do sítí byli někteří jedinci kontrolováni i po třech letech. Běžný.

Strnad obecný (*Emberiza citrinella*) patří k celoročně vyskytujícím se druhům. Hnízdí při okrajích sledované plochy. Běžný.

Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*) patří mezi dominantní druhy s celoročním, v zimě méně hojným, výskytem. Velmi hojný.

Pěnkava jíkavec (*Fringilla montifringilla*) patří k pravidelným zimním hostům s výskytem v celém sledovaném území. Běžný.

Dlask tlustozubý (*Coccothraustes coccothraustes*) - vyskytuje se po celý rok v celém sledovaném území a pravidelně hnízdí. Běžný.

Zvonek zelený (*Carduelis chloris*) - vyskytuje se pouze při okrajích sledované plochy, kam zaletuje po celý rok na napajedla a za potravou (Podhrádí, Třemošnice). Běžný.

Stehlík obecný (*Carduelis carduelis*) - vyskytuje se stejně jako předešlý druh při okrajích sledované plochy, kde i hnízdí (PP Obůrka). Běžný.

Čížek lesní (*Carduelis spinus*) - pravidelně hnízdí. V zimním období zaletuje i mimo les za potravou a na napajedla (PP Obůrka). Běžný.

Zvonohlík zahradní (*Serinus canaria*) - byl zjištěn při okrajích sledovaného území v blízkosti sídel (Podhrádí, Třemošnice), kde i hnízdí. Běžný.

Hýl obecný (*Pyrhulla pyrhulla*) - vyskytuje se po celý rok a hnízdí. Pravidelně jsou dospělí ptáci chytáni na napajedlech. Běžný.

Křivka obecná (*Curvirostra curvirostra*) se na území vyskytuje po celý rok a pravidelně hnízdí. Běžný.

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*) - hnízdí v okrajových částech v počtu 5-6 párů. Běžný.

Vrabec domácí (*Passer domesticus*) - ve sledovaném území nehnízdí, ale pravidelně zaletuje na napajedla a za potravou. Běžný.

Vrabec polní (*Passer montanus*) - hnízdí při okrajích sledované plochy. Běžný.

Havran polní (*Corvus frugilegus*) se vyskytuje pouze jako přeletující. V předjaří a na podzim. Zcela výjimečně se vyskytují zatoulaní jedinci v zimě. Vzácný.

Krkavec velký (*Corvus corax*) je pravidelně v lednu a únoru pozorován. Zřejmě se však jedná o mladé jedince, protože dosud ve sledovaném území tento druh nehnízdí. Vzácný, § O.

Vrána obecná šedá (*Corvus corone cornix*) v území hnízdí 1-2 páry. V zimním období je možno pozorovat i menší hejna do 10 kusů. Běžný.

Straka obecná (*Pica pica*) - do sledovaného území zaletuje z blízkého okolí (Závratec, Běstvina). Běžný.

Ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*) nebyl jako hnízdní druh ve sledovaném území zjištěn. Pravidelně do území zaletuje v zimních měsících (Počátky, Rudov). Vzácný, § O.

Sojka obecná (*Garrulus glandarius*) ve sledovaném území hnízdí 3-4 páry. V zimním období zaletují jednotlivé kusy i do blízkosti zastavěných částí obcí (Třemošnice, Žlebské Chvalovice, Rudov atd.). Běžný.

4.4. Savci (*Mammalia*)

Ježek západní (*Erinaceus europaeus*) žije v celém sledovaném území. Tvoří pravidelnou složku potravy výra. Běžný.

Rejsek obecný (*Sorex araneus*) - je hojný v celém území, ve všech biotopech. Velmi hojný.

Rejsek malý (*Sorex minutus*) - stejně jako druh předešlý. Velmi hojný.

Rejsec vodní (*Neomys fodiens*) - zjištěn pozorováním i odchycen v povodí Zlatého potoka. Běžný.

Rejsec černý (*Neomys anomalus*) - první náhodný nález byl z místa, které neodpovídá ekologickým nárokům daného druhu. Odchycený jedinec je z velkých sutí povodí Zlatého potoka. Vzácný.

Bělozubka šedá (*Crocidura suaveolens*) nebyla při inventarizační práci v území zjištěna. Odchycený jeden exemplář pochází z Třemošnice

a lze se domnívat, že žije i v Hedvíkovském závodě a dalších obcích v těsné blízkosti sledovaného území. Vzácný.

Krtek obecný (*Talpa europaea*) žije nehojně v okrajových - nelesních částech sledovaného území (PP Obůrka). Běžný.

Vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*) - zjištěn jako zimující jeden exemplář v zimě roku 1992/93 na Lichnici. Vzácný § K.

Netopýr velký (*Myotis myotis*) pravidelně zimuje ve sklepích hradní zříceniny Lichnice. Vzácný § S.

Netopýr vodní (*Myotis daubentoni*) - zjištěn jako zimující na přelomu roku 1994 - 95 ve sklepení hradu Lichnice. Vzácný.

Netopýr černý (*Barbastella barbastellus*) - zjištěn jako zimující na přelomu roku 1994 - 95 ve sklepení hradu Lichnice. Vzácný § S.

Netopýr ušatý (*Plecotus auritus*) platí stejně co pro druh předešlý.

Veverka obecná (*Sciurus vulgaris*) v území žijí obě barevné formy. Zdá se, že za dobu sledování početní stav tohoto druhu mírně stoupl. Běžný § O.

Norník rudý (*Clethrionomys glareolus*) žije v celém sledovaném území. Větší početnost je v části Lichnice. Velmi běžný

Hryzec vodní (*Arvicola terrestris*) nebyl sice přímo v území zjištěn, ale jeho působení je známo ve vlhčích zahradách z Třemošnice a Závratce. Běžný.

Hrabošek podzemní (*Pitymys subterraneus*) byl zjištěn na jedné lokalitě v povodí Zlatého potoka. Vzácný.

Hraboš polní (*Microtus arvalis*) byl zjištěn v mladé pasece u Třemošnice. Hojnější je v okrajových částech sledovaného území. Běžný.

Myšice lesní (*Apodemus flavicollis*) - žije v sušších částech celého území, včetně skal. Velmi hojný.

Myšice křovinná (*Apodemus sylvaticus*) - byla odchycena v okrajových částech NPR LKH. Běžný

Potkan (*Rattus norvegicus*) žije ve strojírenském závodě Hedvíkov, kde je občas loven i výrem. Běžný.

Myš domácí (*Mus musculus*) žije v okrajových částech sledovaného území v návaznosti na blízkost lidského obydlí. Běžný.

Plechovíti (*Gliridae*)

Zcela jistě v území žijí nejméně 2 druhy, ale zatím nebyl výskyt metodami tohoto průzkumu prokázán.

Lasice hranostaj (*Mustela erminea*) ve sledovaném území se pravidelně vyskytuje po celý rok. Vzácný.

Kuna skalní (*Martes martes*) početní stavy tohoto druhu se v posledních letech mírně zvyšují. Běžný.

Jezevec lesní (*Meles meles*) se ve sledovaném území vyskytuje v počtu 2-3 párů. Vzácný

Liška obecná (*Vulpes vulpes*) patří opět k druhům s pravidelným a mírně stoupajícím výskytem. Běžný

Zajíc polní (*Lepus europaeus*) je opět druhem s celoročním výskytem. V období sledování početní stavy tohoto druhu mírně stouply, možná i vlivem hájení. Běžný

Prase divoké (*Sus scrofa*) po početním nárůstu v minulých letech nastává opět pokles početnosti. Výskyt v území závisí na potravní nabídce. Běžný

Los (*Alces alces*) zřejmě procházel sledovaným územím v červnu roku 1992, kdy byl severně a východně od území opakovaně sledován. Vzácný § S

Srnc obecný (*Capreolus capreolus*) patří k druhům s pravidelným výskytem. Běžný

Muflon (*Ovis musimon*) se občas zatoulá do NPR LKH v severní části, kde byl v minulosti cíleně chován. Vzácný

V následující tabulce je přehled počtu zjištěných druhů všech tříd a počet zvláště chráněných druhů v jednotlivých kategoriích.

Počet druhů				
Třída	K	S	O	C
<i>Amphibia</i>	1	5	1	8
<i>Reptilia</i>	-	2	1	4
<i>Aves</i>	-	9	14	92
<i>Mammalia</i>	1	3	1	31
Celkem	2	19	17	135

Vysvětlivky: K - kriticky ohrožený druh

S - silně ohrožený druh

O - ohrožený druh

C - celkový počet druhů

5. DISKUSE

V roce 1972-75 provedl inventarizační průzkum obratlovců v SPR Lichnice (120 ha) RYBÁŘ (1976). Zjistil 83 druhů obratlovců, z nichž 61

je svým rozmnožováním na území vázáno. Dle tehdy platných právních předpisů bylo 48 druhů zvláště chráněno.

V této práci bylo sledováno území o cca 280 ha větší a zároveň bylo více terénních kontrol, proto nelze obě práce v dostatečné míře srovnávat.

Je však nesporně jisté, že od roku 1975 nedošlo k silnějšímu úbytku druhů v části Lichnice, ale naopak byly zaznamenány i druhy nové, do té doby v této části NPR neznámé (rejsec černý, holub doupňák atd.).

6. ZÁVĚR

V rámci inventarizačního průzkumu NPR Lichnice -Kaňkovy hory a nejbližšího okolí bylo zjištěno 135 druhů obratlovců (8 druhů obojživelníků, 4 druhy plazů, 92 druhů ptáků, 31 druhů savců). Z tohoto počtu patří 38 druhů ke zvláště chráněným ve smyslu Zákona ČNR 114/92 Sb. a Vyhlášky MŽP ČR č. 395/92 Sb. Ve sledovaném území se pravidelně rozmnožuje 105 druhů.

V rámci CHKO Železné hory se jedná o druhově nejbohatších lokalit obratlovců zasluhující opravně ochrany a průběžného sledování všech složek živé přírody.

Summary

In the framework of inventory research in the Lichnice-Kaňkovy Hory National Reserve and its vicinity, totally 135 vertebrate species were found (8 amphibian, 4 reptilian, 92 bird and 31 mammalian species). Of them, according to the Czech National Council Act No. 114/1992 Gazette on Nature Conservation and Landscape Protection and Czech Ministry of Environment Decree No. 395/1992 Gazette, 38 species are specially or particularly protected. In the area under study, 105 species regularly breed.

With respect to the Železné hory Protected Landscape Area, the locality is considered the one with the highest species diversity in vertebrates. Thus, both the legitimate protection and continuous monitoring of all the biota are highly recommended.

Literatura:

BÁRTA F., 1990: Hnízdění a potrava mláďat výra velkého (*Bubo bubo* L.) v SPR Lichnice. Panurus, 2: 55-58.

BÁRTA F., 1991: Metody a výsledky zjišťování kvantitativního složení avifauny části Železných hor (navržené CHKO). Panurus, 3: 137-144.

BÁRTA F., 1993: Obojživelníci okresu Chrudim a CHKO Železné hory v roce 1992. Práce a studie - nová řada, Pardubice, 1: 49-58.

BÁRTA F., 1994: Inventarizační zoologický průzkum. Národní pří-

rodní rezervace Lichnice - Kaňkovy hory. Ms.- Dep. Správa CHKO Železné hory, Nasavrky .

BÁRTA F., REJL J., 1991: Drobní savci Železných hor. Sborník příspěvků z konference k 1. výročí vyhlášení CHKO Železné hory. Lelnín, Heřmanův Městec.

BÁRTA F., REJL J., 1994: Rejsec černý (*Neomys anomalus* Mot.), hraboš mokřadní (*Microtus agrestis* L.) a hrabošík podzemní (*Pitymys subterraneus* Sel. Longcht.) v Chráněné krajinné oblasti Železné hory. Vlastivědný sborník Vysočiny, XI.: 300-303.

REJL J., 1992: Rozšíření rejsce vodního (*Neomys fodiens* Penn.) a rejsce černého (*Neomys anomalus* Cabr.) v regionu východních Čech. Metody a výsledky studia drobných savců. Správa CHKO Železné hory a Okresní úřad ref. ŽP Chrudim.

RŮŽIČKA M., 1994: Inventarizace obratlovců v oboře Slavice. Ms.-Bakalářská práce Přír. Fak. UK Praha.

RYBÁŘ P., 1976: Závěrečná zpráva o zoologickém inventarizačním průzkumu SPR Lichnice. Ms.- Dep. AOPK Pardubice.

RYBÁŘ P., 1989: Přírodou od Krkonoš po Vysočinu. Kruh, Hradec Králové.

Adresa autora:

RNDr. František Bárta

Správa CHKO Železné hory

538 25 N A S A V R K Y